

1

Den viktige samtalen

NPF
Svolvær mars 2012
Sykehusdiakon Anne Hirsch

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

2

Begrepsbruk

- Internasjonalt brukes:
 - Spiritualitet
- Vi bruker både spiritualitet og:
 - Det åndelig-/eksistensielle

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

3

Spiritual care in palliative care

- Åndelige utfordringer i palliasjon

Tre dimensjoner ved åndelighet:

- Eksistensielle utfordringer og tilnærminger
- Verdibestemte utfordringer og holdninger
- Livssyn: Religiøse og beslektede overveielser og forankringer

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

4

Palliasjon

Livskvalitet ved livets avslutning

- God pleie og omsorg
- God symptomlindring
- Hjelp til den viktige samtalen som også er forsoningsarbeid

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

5

Relasjoner

Gud
Verdier; Mening

Mennesker

Naturen
Kulturen

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

6

Behov for forsoning:

- De nærmeste
- Seg selv
- At livet ble som det ble
- Gud
- Det uforsonte

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

7 7

Åndelig-/eksistensielle behov

- Hva er viktig for meg nå?
- Mening
- Håp
- Tilhørighet
- Transcendens
- Mange studier viser åndelige behovs betydning for helse og livskvalitet

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

8

Åndelige og eksistensielle temaer i møte med døden

- Forlate de nærmeste
- Uløste problemer i eget og familiens liv
- Behov for å oppsummere sitt liv
- Smerter
- Miste kontroll
- Døden og det etterpå

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

9

Eksistensiell smerte

- kan ikke medisineres bort

- Eksistensen er truet
- Ikke sett
- Mangel på mening, vennlighet
- Ikke få være en person i relasjon, men en gjenstand for andres arbeid
- Tap

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

10

Bekreft den sykes verdighet

- Er jeg fortsatt verd noe?
- Selvforakt
- Alle er mer enn vi ser
- Fellesmenneskelig: Sårbarhet

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

11

Samtale om det viktigste

- Fortelle sitt liv – Forutsetter tillit
- Tørre å spørre
- Tåle å være hos dem der de er

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

12

Sykdom og forsoning

Ved tap av:

- Helse
- Evnen til å kommunisere
- Kontroll over hverdagsrutiner og kroppsfunksjoner
- Identitet og rolle
- Jobb og status
- Drømmer som ikke blir noe av
- De nærmeste og hjemmet

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

13

Familieforsøning

- Avskjed
- Å få sagt det viktigste
 - Takke
 - Ta opp det vanskelige
- Praktiske ting
 - Rydding, arv, gravferd

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

14

Livssyn og verdier

- Det eksistensielt viktige

- håndtere eksistensiell smerte, ensomhet, angst?
- Hva gir nettopp denne pasienten mening, håp, trøst, sammenheng?
- Alle har et livssyn og livssynet blir viktig
- Hjelp mennesker å bruke sine livssynsmessige ressurser

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

15

Trosspørsmål

	Rett	
Godt	+	Vondt
	Galt	

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

16

Skyld og tilgivelse

- Skyld og skyldfølelse
- Skyld
 - Løsning: Bli tilgitt
- Skam
 - Løsning: Bli sett og akseptert

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

17

Håp

- Det store håpet
- Det lille håpet
- Himmelhåpet

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM

18

Værekraft

- Det modige og tålmodige nærværet
- Hvor henter man sin "værekraft" fra?

AH og IR 2012

ST. OLAVS HOSPITAL
UNIVERSITETSSYKEHUSET I TRONDHEIM